

MESURES IMPRESCINDIBLES PER MILLORAR LES POLÍTIQUES ACTIVES D'OCUPACIÓ DES DEL MÓN LOCAL

Anàlisi de context

Al llarg dels anys, des de l'àmbit local **s'ha impulsat polítiques actives d'ocupació i Desenvolupament local** de manera continuada per tal de fomentar l'ocupació, d'orientació i intermediació laboral, de foment de les activitats econòmica en els àmbits del turisme, comerç, creació d'empreses, transformació digital, economia circular i sostenible i un llarg etc.

Malauradament aquest esforç no ha comptat amb prou suport de finançament públic de l'administració de la Generalitat ni de l'Estat, que doni estabilitat jurídica i financera pluriennal.

Tot i aquesta limitació s'han creat **estructures municipals de foment de l'ocupació** i/o agències desenvolupament local i processos de concertació territorial d'estratègies d'ocupació, que han generat bon impacte i reconeixement al respectius territoris.

És per això que **l'Acord Marc de Concertació Territorial** signat al desembre del 2022 es va acollir, d'entrada, com una bona via que permetria una certa concertació pluriennal que permetés trobar solucions jurídiques i administratives de caràcter estructural, per tal de crear un sistema estable que donés continuïtat a les polítiques actives d'ocupació i desenvolupament local, establint els paràmetres perquè les polítiques actives i de desenvolupament local fossin dissenyades, acordades i impulsades des del propi territori.

Després del llarg procés de cocreació d'eines per tal per garantir seguretat jurídica i financera de més de 3 anys, ens trobem en un impàs certament preocupant.

La presentació als **Consells Territorials** dels 8 estudis preliminars de l'estat de les diagnosis i planificacions estratègiques del DALEPH per encàrrec del SOC, ha posat en evidència les destacades absències d'informació i un biaix que fa que aquest treball no aporti un focus objectiu que observem amb preocupació.

Marc conceptual

Autonomia local i lideratge al territori

Cal defensar noves eines de relació amb el SOC, que permetin una millor horitzontalitat i que des de l'autonomia de cada institució s'enforteixi la gestió des del propi territori, amb l'estabilització laboral dels serveis del món local. Ens cal una visió de país. El mecanisme de finançament del SOC vers els municipis no és prou eficient i

generi una càrrega gestió innecessària que cal superar. Pel fet que també som administracions.

Reptes i proposta d'actuacions

Enguany es preveien canvis importants a les polítiques actives d'ocupació, en que es pretenia avançar en 3 reformes simultànies:

- **concertació territorial**, que permetés construir les polítiques per i des del territori.
- **procés de transformació del SOC** per avançar en una concepció més descentralitzada,
- **serveis garantits**, que posés a la ciutadania en el centre de les polítiques per tal de garantir la igualtat d'oportunitats d'accés a una ocupació de qualitat.

En aquests moments de canvi pensem que és important situar quines són les **mesures imprescindibles que en cada àmbit permetin millorar les polítiques actives d'ocupació des del món local, de forma que sigui viables tant si finalment cada institució vol participar en la via de concertació territorial, com si prefereix mantenir-se en la via de convocatòries millorades orientades als serveis garantits.**

Des de l'Associació Catalana de Municipis demanem que es repregui la TAULA DE DIÀLEG AMB EL MÓN LOCAL, en que el SOC es trobi amb les entitats municipalistes ACM i FMC per desplegar la implantació de la Concertació territorial que és una estratègia de país que permetrà donar resposta als 4 REPTES que es puguin aprovar i fer efectives dins d'aquest any 2025.

ORIENTACIÓ GLOBAL DEL PROCÉS DE REFORMA

REPTE 1: VETLLAR PELS SERVEIS GARANTITS

La Llei 3/2023, de 28 de febrer, que regula els serveis garantits, directament lligats a la millora i innovació en el cor de la política d'ocupació, conté elements inspiradors que estan centrats en l'enfocament en favor de les persones i de les empreses. Per aquest motiu considerem que el món local ha de vetllar per garantir-ho, en ser la institució més propera al ciutadà.

En aquest sentit de la **Cartera Comuna de Serveis Garantits**:

- **Orientació per a l'ocupació personalitzada, integral i inclusiva;**
- **Intermediació, col·locació i assessorament a empreses;**
- **Formació en el treball;**
- **Assessorament per a l'autoocupació, l'emprenedoria viable**
- **Dinamització del desenvolupament econòmic local.**

A tall d'exemple incloem en aquest quadre només alguns dels programes als que té accés el món local, perquè s'observi que es pot simplificar en cada territori amb mecanismes i dispositius adhoc.

POLÍTiques ACTIVES OCUPACIÓ SEGONS TIPOLOGIA

INTERMEDIACIÓ

ORIENTACIÓ

TREBALL ALS BARRIS
A1. Dispositiu d'Orientació Sociolaboral

Programa ORIENTA

Espais Recerca de Feina

Suport a l'Orientació Juvenil

Actuacions prelaborals: competències bàsiques i transversals

Dispositiu d'Orientació Sociolaboral de ciutat

FORMACIÓ

FOAP:
- formació de catàleg CP
- formació de catàleg especialitats formatives

Formació a mida

Forma i Insereix

Formació dual

ADA

FOMENT DE L' OCUPACIÓ

Cases d'oficis

Tallers d'Ocupació

Treball i Formació:

PANP

DONA

MG52

PRGC

TRANS

ACOL

JOVES

Integral Plus

Joves en pràctiques

Projectes singulars

DESENVOLUPAMENT LOCAL

AODL

TREBALL ALS BARRIS

E1. Personal tècnic

E2. Estudis diagnòstics

E3. Jornades ocupacionals

E4. Intercanvis coneixements i experiències

E5. Seminaris suport al teixit productiu

Suport i acompanyament a la planificació estratègica

Treball a les comarques

Projectes innovadors i Experimentals

EMPRENEDORIA EMPRESA ECONOMIA SS

Catalunya Emprèn

Consolida't

Emprenedoria social

Cal posar èmfasi en fer viable la cobertura de la **Cartera Comuna de Serveis Garantits** i procedir a una reducció de les convocatòries, a favor de contemplar dispositius i serveis que puguin contenir de forma flexible diverses accions que permetin donar resposta a les necessitats heterogènies del context local d'arreu del territori.

VIA CONCERTACIÓ TERRITORIAL

Compartim que la concertació territorial és el procés d'impuls i diàleg per facilitar l'encaix, la coordinació i la integració de les polítiques actives d'ocupació amb l'objectiu de respondre de manera eficaç i eficient a les necessitats de les persones i empreses usuàries de cada territori, obtenint una major incidència en la millora del mercat laboral

PRINCIPIS DE LA CONCERTACIÓ TERRITORIAL

Autonomia

Els processos de cooperació i concertació territorial suposen una resposta dels propis territoris per a millorar l'eficàcia i l'impacte de les seves actuacions en l'àmbit de l'ocupació i el desenvolupament local.

Cooperació

Entès com l'existència d'una xarxa de relacions amb els agents econòmics, socials i privats que han determinat impulsar un procés per aprofitar de manera concertada les oportunitats i fortaleces del territori definits col·lectivament.

Lideratge

Reconeixement del paper de les administracions locals, en col·laboració amb entitats sindicals i patronals més representatives, com a canalitzadores i estimuladores de les iniciatives locals de desenvolupament socioeconòmic i com a coneixedores de les necessitats no satisfetes i de les potencialitats de l'entorn.

Asimetria

La característica inherent dels processos de concertació territorial impedeix posar en marxa un model uniforme de concertació per a tots els àmbits territorials.

Flexibilitat

Per tal de permetre donar una resposta adequada d'acord a les necessitats territorials.

Sentit ascendent

Del disseny de les polítiques públiques d'ocupació.

REpte 2: REconeixement i suport a les preexistències

Al llarg dels anys s'han constituït iniciatives de concertació territorial que han aconseguit consolidar-se com a referent al territori i la seva trajectòria en ocasions és, fins i tot, de 30 anys d'existència.

El model de concertació territorial es basa en la representativitat equitativa en que, normalment, **les decisions es prenen de forma consensuada**.

Per aquest motiu, el model organitzatiu sorgit, parteix de baix a dalt i **es basa en diagnòstics locals; les estratègies dissenyades sorgides del territori, han marcat la planificació de forma pluriennal**, i han permès que aquests programes s'implementin en una demarcació que aplega diversos municipis.

Podem dir que aquest model de cooperació concertat **és una fórmula eficient de prestació de serveis que permet aprofitar l'economia d'escala**. La concertació local per la proximitat i visió de conjunt del territori, **permet de disposar d'una alta capacitat reactiva i d'adaptació als canvis**.

El mecanisme de concertació es dota d'una organització flexible amb capacitat d'adaptació a les diferents contingències i alhora d'uns equips tècnics que és molt important que disposin d'estabilitat contractual independentment dels canvis polítics.

En aquest sentit, és imprescindible complir el que l'Acord Marc contempla, i per tant, **concretar el mecanisme de transició que dibuixi un itinerari de procés de reconeixement que sigui respectuós amb la dinàmica preexistent**.

Considerem prioritari reconèixer les preexistències com a casos d'èxit i prioritzar la concertació amb aquestes Estratègies perquè aquesta serà una bona via per mostrar les característiques i els avantatges que el model de concertació suposa.

Al nostre entendre, hi ha 3 gran blocs diferenciats que tenen característiques pròpies:

DISPOSITIU TERRITORIAL PREEXISTENT. MECANISME DE CONCERTACIÓ TERRITORIAL DOCUMENTAT DE BAIX A DALT

Els criteris per confirmar la seva existència són:

- 1- Procés de concertació documentat de baix a dalt.
- 2- Institucionalització:
 - 2.1. Acord conjunt que manifesta intencions.
 - 2.2. Conveni en que es concreta accions i el pressupost aportat per cadascú.
 - 2.3. Personalitat jurídica pròpia, CIF, personal,...
- 3- Disposar d'una planificació estratègica i/o operativa.
- 4- Pressupost continuat i estructura compartida permanent.
- 5- Disposar d'una cartera de serveis i projectes.
- 6- Disposar de programació, mecanismes de seguiment, memòries, avaluacions, que permetin mesurar l'impacte i millorar.
- 7- Presència de l'administració local i pluralitats d'actors del territori.
- 8- Model de governança.

1. CONCACTIVA Organisme Autònom de Desenvolupament de la Conca de Barberà
2. DINÀMIG Agència d'innovació i Desenvolupament de la Garrotxa
3. MIDIT Mancomunitat d'Iniciatives de Desenvolupament Integral del Territori de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant, Tivissa i Pradip
4. ADLSOLCAR Agència de desenvolupament local de Solsona, Cardona i el Solsonès
5. Consorci del Moianès
6. AMERC Associació de Municipis de l'Eix de la Riera de Caldes
7. Agència de Desenvolupament del Ripollès
8. Agència de Desenvolupament del Berguedà
9. ATG Pallars
10. Conca del Ripoll
11. Consorci Segrià del Sud

Cal confirmar conjuntament la relació de preexistències i un cop reconeguts caldrà definir un procés d'adaptació respectuós que incorpori el que defineix la llei 13/2015 i l'Acord Marc de Concertació Territorial.

MECANISME UNITARI MUNICIPAL. Iniciativa LOCAL DE DESENVOLUPAMENT LOCAL AMB PLA D'ACCIÓ

No es pot ignorar que hi ha també dispositius de ciutat ben consolidats i que:

1. Depenen d'una única administració local.
2. Disposen d'una planificació operativa.
3. Compten amb un pressupost continuat i una estructura estable.
4. Disposen d'una cartera de serveis i projectes.
5. Disposen de programació, mecanismes de seguiment, memòries, avaluacions, que permeten mesurar l'impacte i millorar.

A tall d'exemple i sense voler ser exhaustius:

1. Barcelona Activa
2. Grameimpuls
3. Institut Municipal d'Ocupació de Lleida
4. Servei Municipal d'Ocupació de Girona
5. Tarragona Impulsa
6. IMFE Institut Municipal de Formació i Empresa Mas Carandell de Reus
7. Departament de Promoció Econòmica de Blanes
8. Servei d'Orientació i Acompanyament d'Amposta
9. Oficina de promoció Econòmica de Manlleu
10.

PROCÉS EMERGENT. Procés en CREACIÓ DE CONCERTACIÓ TERRITORIAL

L'impuls de nous processos de concertació territorial per a la ocupació sol tenir un període de gestació llarg i aquests es nodreixen d'altres espais de confluència temàtics al territori, com pot ser: desenvolupament local, els GAL,... o els propis consells comarcals.

En la mesura que es concretin els mecanismes de funcionament de la concertació territorial de forma satisfactòria i es produeixi l'aprovació de les primeres estratègies a partir del reconeixement de les preexistències, aquests àmbits podrien fer el pas endavant i escurçant temps d'emergència dels nous processos de concertació territorial.

Només a tall d'exemple:

1. BAIX EBRE AVANT Consell Comarcal del Baix Ebre
2. Consell Comarcal de Les Garrigues
3. Consell Comarcal del Bages-Aj. de Manresa
4. Taula de concertació territorial de Banyoles i el Pla de l'Estany
5.

REpte 3: ESTABLIR UN BON MECANISME DE FINANÇAMENT I DE SEGURETAT JURÍDICA DE LES ESTRATÈGIES TERRITORIALS 2026-2029

El propi Acord Marc de Concertació Territorial:

- Defineix **el sentit ascendent** del disseny de les polítiques públiques d'ocupació.
- Atorga **el rol de lideratge de les administracions locals**.
- **Contempla polítiques d'ocupació territorialitzades** que afavoreixen un major impacte de les intervencions públiques per promoure l'ocupació de qualitat.
- Planteja la **integralitat i coordinació** amb totes les polítiques públiques que s'hi implementin.
- Fomenta la **cohesió social i equilibri territorial**, al considerar el territori com un espai geogràfic amb una situació socioeconòmica comuna.
- Incorpora **la flexibilitat de l'estratègia**, d'acord amb les necessitats territorials

Per això és urgent concretar:

- **Instruments jurídics de cooperació i operativa de les estratègies de CT**
- **Mecanisme de finançament: flexible, progressiu i agregat**
- **La posta en valor del personal i les infraestructures locals i per això el 30% serà majoritàriament valoritzat**
- **Suport amb personal per l'impuls a la Concertació Territorial**

INSTRUMENTS JURÍDICS DE COOPERACIÓ I COL-LABORACIÓ DE LA CONCERTACIÓ TERRITORIAL

ACORD TERRITORIAL

Document programàtic o declaratiu signat per les entitats i organitzacions que participen en l'elaboració de l'estratègia territorial, membres de la governança, on estableixen l'àmbit territorial d'actuació i el marc de cooperació.

Contingut

01. Entitats i organitzacions que participen en l'elaboració de l'estratègia territorial.
02. Identificació de l'entitat representant de l'estratègia territorial.
03. Concreció, identificació i justificació de l'àmbit territorial.
04. Compromisos de les entitats i organitzacions signatàries.
05. Annex amb l'acord de cada òrgan legitimat per a prendre la incorporació de cada entitat i organització.

ESTRATÈGIA TERRITORIAL

Plans o qualsevol altre instrument de planificació territorial, que fomenti l'ocupació i el desenvolupament econòmic i que coordini les iniciatives públiques i privades destinades a la creació d'ocupació.

Contingut

01. Pla estratègic:
 - ✓ Preàmbul del pla estratègic.
 - ✓ Anàlisi i diagnòstic de la situació socioeconòmica i del mercat de treball del territori.
 - ✓ Formulació estratègica: objectius i línies estratègiques.
02. Pla d'acció.
03. Actuacions de gestió de l'estratègia territorial.
04. Fitxes de serveis i programes ocupacionals.

INSTRUMENTS JURÍDICS DE COL-LABORACIÓ I COOPERACIÓ

Instruments de col·laboració i cooperació que donin seguretat jurídica a les estratègies territorials i que possibilitin el disseny, la planificació, el seguiment i l'avaluació de les polítiques actives d'ocupació desenvolupades en el marc de cada estratègia territorial.

Contingut

01. Model de conveni (clàusules).
02. Fitxa de contingut econòmic.
03. Fitxes dels serveis ocupacionals.

VIA CONVOCATÒRIES DE PROGRAMES DE POLÍTIQUES ACTIVES D'OCUPACIÓ MILLORADES PER DONAR RESPOSTA ALS SERVEIS GARANTITS

REpte 4: PROGRAMES D'OCUPACIÓ MILLORATS ADREÇAT AL MÓN LOCAL

La manca de previsibilitat de les polítiques actives d'ocupació, i la incertesa del seu finançament, comporta una precarització dels serveis que repercuteix negativament en la qualitat i estabilitat, i per això és imprescindible la modificació dels mecanismes del Servei d'Ocupació de Catalunya per tal de fer viable la resposta adequada dels serveis garantits arreu del país. En aquest sentit, aquestes millores fan imprescindible avançar cap a:

- **Conveni interadministratiu pluriennals a 2 o 4 anys.**
- **Mesures per contribuir a desplegar la planificació a mig i llarg termini.**
- **Subvencions orientades als serveis garantits.**
- **Millorar el sistema d'accessibilitat de la sol·licitud.**
- **Escurejar el terminis en que el SOC procedeix a la gestió d'expedients fins al tancament, ja que en aquest moment és entorn de 3 anys.**
- **Permetre el retorn voluntari dels imports no executats a fi de no donar peu al cobrament de recàrrecs.**
- **L'establiment de serveis permanents.**

La importància de la Pluriennalitat perquè afavoreix:

- 1. La continuïtat del serveis en termes de qualitat, aconseguint generar un major impacte sobre la ciutadania, amb itineraris adequats a les necessitats del territori i al calendari d'oscil·lació del mercat de treball.**
- 2. Contribuir a la professionalització i especialització del personal que atenen els serveis.**
- 3. Reforçar el vincle amb la ciutadania, que disposa de referents i mecanismes estables de prestació de serveis. Molt important en l'acompanyament als aturats de llarga durada i en els processos d'orientació.**

En el procés de millora dels dispositius cal no només avançar cap a Servis de forma flexible incorporats des del territori (en la línia dels programes Treball als barris o de Treball i Formació per EELL), sinó que cal també debatre quins d'aquests projectes serien molt més efectius si contemplessin una via de finançament pluriennal.

Incorporar decididament aquesta via pot suposar un guany a tots nivells ja que també reduiria l'alt volum de convocatòries i d'expedients que el SOC ha de gestionar i que allarguen els processos durant anys.

En definitiva, aquest document que des de l'Associació Catalana de Municipis presentem avui, està fet amb la millor de les intencions de cara a buscar solucions que són viables i que poden ser compartides no només per les entitats municipalistes i el SOC, sinó que pot ser una proposta satisfactòria que permeti desencallar el procés de concertació territorial.